

КОМИТЕТТЕРДЕ

Самагалдай

Тес-Хем районунун мыйн аймак-агый чериниң директору Д. Ч. Доржу, кол бухгалтер Ш. М. Сеиди оларның контроль чогуудан баа аймак-агый эвес чорудан мал чени белеткениң үеинде хоозун меге немей бижикте кылдып, дугада кылган фактылар дугайында айтырымы районунуң ууусчу контроль комитетиниң хуралына чугаалашкан.

Тес-Хем районунуң дөсөниң М. М.С. Хомушку эрашчыларын бригадириниң амыдын амыкты хемчөөниң 160 тонна өткөнү белеткен деп хузаа алашканын дугайында акт тургузуп, хузаашкенилер. Ол сенини боодалдан тырымыра, мүгеде 27 тонна болган азы 73 тонна дуаан, аяла 1633 рубль 77 коңекти артыкка тозаан. Оң аянда тес-хемчирини бригадам 1623 тонна өткөн белеткени, 4088 рубль 80 коңекти аймакчыларга тозаан. Районунуң аймакчыларына, мыйн аймак-агый чериниң аймакчыларына чүге 57,2 тонна өткөн сандык соода, өткөн төнгөн азы 285 тонна дуаан.

Көш-Теректе чурттан турар, дөсөниң Б. Навзал аңа келген кижилерге сенини санды турганын мийингең. Оң Самагалдайның «Сельхозтехника» салбырын аймакчыны Күмүгүң 48 боодал сенини саткан. Кол дөсөниң Самордов сенини белеткениң дугайында нардыга бийлап берип, хузаа алырыны дугайында калдык-да акт тургушканын көргөн. Харин-да бригадир В. Бадарыча Самордовту 18 тонна өткөн белеткөн деп аңа нарды тургузуң, 450 рубльди төлөсүн Хомушку балыкчылар.

Сиген белеткен турар үеде кошканды контрольдан турганы дөсө Тес-Хемниң мыйн аймак-агый чериниң директору Доржу районуң ууусчу контроль комитеди донгуктан. Белеткени сенини хемчөөниң нарды бийлап, контрольду кошкатын, оң түнеленде күрүнеге 5578 рубльдиң когаранын черигени дөсө ол каражанын чамылың өткөдери-биле кол дөсөниң Самордовту айла алып шалыңкы чартың, илгелер Хомушкуңуң бир айың шалыңкы тыртканын контроль хуралында шиптөөрдү. Сениң Намалга харымалга хузаадыр-биле материалды прокуратурага шиптөөрдү.

Чадана

Районуң ууусчу контроль комитеди «Сут-Хөл» база «Ада-Маадар» совхозтар шинары куду сүт дужаан турарын дугайында айтырымы сайгарын көргөн. Бо ийи совхозтардан эртең чылың баа бо чылдың ийи айларында чангыс-даа килограмм берип сөртүү сүдү дужааттымаан. Бо чылдың январь-февраль айларында сүт хузаа алып заводка беш-беш тонна арыг эвес сүтү дужаан, оң түнеленде 2662 база 1436 рубльдиң орусамын чөдөр албан.

Ол чорук совхозтарын кол зоотехниктери П. Т. Ооржак база Д. Ч. Лайза оларның сүт сальдамчы кичөөгөйи кошкатынганда, фермаларын сантарлар байдалы куду дөсөдө болган сава-хереске чурт тускай чүдөрдү, хептер, арыг аржыкчалар, сүт шүүрүч материалдар чогуудан, санчыларын сүт херескелери, тускай хей шыгаклар дериттинген орол чок болганында база өсө-да чылдагынардан хамаарып, сүттүн шынарын хымыр заводлары фермаларга чок.

Хымалдан илерзон чөтөстери дарый чайладыр дугайында берген аңаашкыны кичөөгөйге алган, кол зоотехниктер И. Т. Ооржак, Д. Ч. Лайза, фермалар үчөгөнтери Б. Ондар база Ш. Ховалы оларны сантар эмчелериниң тааламын торганын барымдалаап, бо айтырыга хол-балың чугаалашканын-биле кылгаарланган.

Эрзин

«Чаа орук» колхозта техника эдилең, оң намгаланымын дугайында айтырымы ууусчу контроль комитетиниң хуралына чугаалашкан. Колхозта 34 автоматшылкың 10-у аякыда, ийиң шүүт тоймагалтыңа, 22 тракторларын ийиң тоймагалан. Техниканы чолаачыларга, трактористтерге акт буугаар бижыгалаан, колхозта гараж бар турда-ла, аңа техниканы кирбесе, машиналар, тракторлар бажынаар чанчында, хеример шиптеңе турар. Ийиң байдал техника аякыгалаан контрольдаарыңа бердөөшкенин таварым-тырын турар. Оң уламында эртең, кезкө азы дүңсөң үеде механизаторлар хузуунда чорук кылдып, аякылаң турар. Инаалтыга кедэ аймак-агый машиналары турар тускай чери бар, мида танымыл чок, херим акем үргүчү аякы, эрзи чаа кокут машиналарының чүгүлгө кесектери кайы хамаан чок чыдар.

Чак келген техниканы таварымчы-ла черинге чүгө машинадан дугуруң ап, оңу малайлап хынап турган хузаа албайн турарында, хой кесектери, харин-да чамдык уузд бедирлери чөтпөс техника үр үеңиң шиптеңе аймак-да чок турар.

Сезонун аяккалар доостуру биле бүгү техниканы чалгыс черге чыгын, аяккалар тургушканын турар. Херектиң чүгүлгө кесектери селдетканын азы танымылдарга акт буугаар хузаашкени турар. Оң уламында хой кыргыч агрэгатор, насостар, электромоторлар чер болганда чыдар. Колхоз баңшээр чериниң даргазы В. Хеймер-оң, кол илгелер М. Кусеама олар техника эдилениң, оң аяккаларын өткөдери талам-биле аякыды кошкатын, техника үрүр, тоймагалар, саягыла-чүрүм үрүр механизаторлар-биле шыгыры аякы чоруттунмайн келген. Илерзон чөтөстери дарый чайладыр ботту хемчегер алырын харымчалдыгы аяккаларчыларга комитет хуралында даяскан.

Мугур-Аксы

Районуң колхозтарында маалдык чаш төлүңү үчөг-өткөдү, аяккалар-дежөөдөниң организашканын турарын дугайында айтырымы Монгун-Тайга районуң ууусчу контроль комитеди сайгарын көргөн. Районуң малчылары маалдык чаш төлүңү өчө-мөңдү намгалан азыр дөсө шүүдүргү аяккалар турарлар.

Бүгү төртүр хойнуң 35-40 хпире хузуу ам ооданкан. Чаш хураганар өчө-мөңдү дөсүтүң турар. Чаш маалды камгалан алырының баш удур кылза чогуур зооветеринар-лык аякыдыр өй-шаанда чоруттунуң турар. Кадарчылар Доржу Эрес-оң, Монгун-оң Иргит, Салзан Халарба, Комбу Иргит, Тейинч Дамдын база Биче-оң Мочак-оң оларның колданырында хураган өчө-мөңдү дөсүтүң турар.

Чамдык малчыларда олар ийиң маал, аш-чөп айла үрүткөсүн колданың дөсө. Иргит Миналөгө олар үрүтүк-үлгөң, Сат-оң Шой-оң оларның ховуң күжү артан, мал чени төнүң турар. Хураганарын дугураашканын чамдык колданыңа кылбайн турар. Дугураашканын ай-да бир, мида-хаан ийи натаң чорудуң турары чөтөсө.

Маалдык чаш төлүңү өчө-мөңдү камгалан олар талам-биле дөсөтүң хемчег алырын, малчыларың олар чүдө, аш-чөп айла-биле чөдөр халдырың колхозтар баштаар чөдөрлеринде комитет негөөң.

УУСЧУ КОНТРОЛЬ

1977 чылдың март. № 3 (27) үндүрүлгө

ШЫН КАДАГАЛАП, АЖЫГЛААР

Черин үшү дүжүктүр чоругуна уузд иемелден илгер минералдык чөмүшчилдигени кадагалат, хуматааларын башта оңу аймактың кылдыр аймакчыларын чүгүлгө амы үеде уузд кичөөгөй сандыңын турар. Оңу барымдалаан, бо чылдың январьдан аяк чөдөр ууусчу контроль органдары чер чөре ол айтырыга холбалың Бүгү-дөңдөл хымалдаан чорудуң турар.

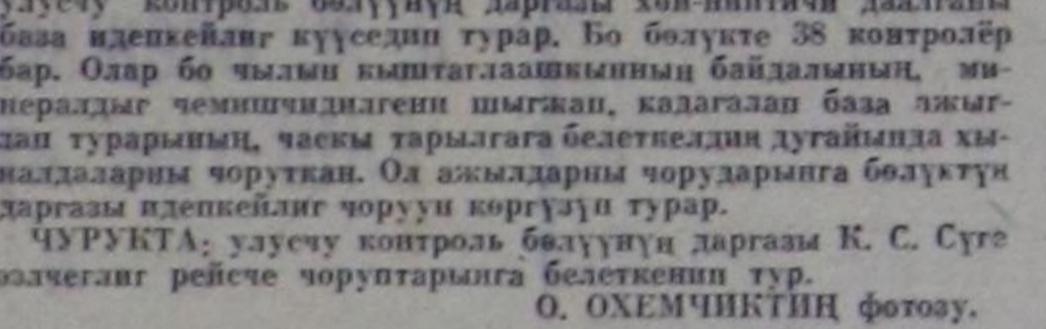
Бо чугула аякыдың баштайгы үе-чадым болур минералдык чөмүшчилдигени кичөөгөй чыгын, кадалгаң турарың таламы-биле хымалдаан Чөөн-Хемчик районуң ууусчу контроль органдары чүгүлгө аймак-агыйларга чоруткан. Хымалдаар чорудуңа 30 ууусчу контрольдар болган специалистер кичөөгө.

Хитирин-биле чамдык колхозтарын баштаар чөдөр, совхозтарын дирекциялары бо айтырыга холбалың хемчөөгөйи ар турар. Иланга «Искра» колхоз биле «Ада-Маадар» совхоз чөмүшчилдигени бо аймактын турган, эртең чылың бир гектар чөре-өп оналтыр 1,5-3 центнер дүжүтү немей азы арталың кыдыр. Минералдык чөмүшчилдигени болган кедэ аякыдың хитириниң өскөдө хемчегер аймак-агыйларга чыл бурду күштелиң турар.

Районуң колхозтары болган совхозтары минералдык чөмүшчилдигени хой аякы-көчөң-биле чылдың садам ап турар. Илгелер оңу камгалан кадалгааныңа материал-техниктиң баазын чөдөрлөң турар. «Сут-Хөл» совхозта, «Октябрь 30 чыл» колхозта минералдык чөмүшчилдиге шыгаклар тускай сипаттар чок. Чөмүшчилдигелер сандар сөрдөр аяккалар азы аякы черлерде кадалатынып, өл-шынга боудуңу шынар чидирин, үрелиң турар. Оң аймак-агыйларын уурутунуңулар болган.

Чөөн-Хемчик районда СЭКП-иң XXII съездин атың совхозтун сүт сөөртүр чалаачымы Кара-Сад Суванович Сүгө бугуруткө боудуң шүүдүргү чорун күрөңсүзөөң, мида ууусчу контроль бөлүңүң даргазы хой-интиңиң даялганы баа илгелер күрөңсөң турар. Бо бөлүктө 38 контролёр бар. Олар бо чылың кымтагалашканын байдалың, минералдык чөмүшчилдигени шыгак, кадалгаң баа аяккалар турарын, чакы тарылгага белеткениң дугайында хымалдаарын чоруткан. Оң аяккаларын чорударыга бөлүктү даргазы илгелер чорун күрөңсөң турар.

ЧУРУКТА: ууусчу контроль бөлүңүң даргазы К. С. Сүгө элчөгөңг рейсче чоруттарыга белеткениң тур. О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОЗУ.

ЧУРУКТА: ууусчу контроль бөлүңүң даргазы К. С. Сүгө элчөгөңг рейсче чоруттарыга белеткениң тур. О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОЗУ.

Тыла АССР-иң культу-размын алдырды аяккалар чөмүшчилдигени, «Күндөлдөң Дөмдө» орденин эдилкени Мария Максимова Михалева республика типогрфиямын чоочунарында бирөөң. Аңа 32 жыл ийиңде аяккалар келген. Нех бурүдө оң чоочун эш-бөрт, күп-аңыдың өөрөңгилдери бар. Олар оң-биле сүмөлениң, чогуур дуааны ап турар.

Партбюро кеңигүүн Мария Михалева мида ууусчу контроль бөлүңүң даргазына сөзгөң баа уузд иделген. Оң үш кижик сөзгөңүңери аякыдың секторлар аякы-биле хукаамын алган. Бугуруткөң аякыдың бедириниң айтырымы оларның аякыдыңа кол чери элел турар.

Эртең чылың баа бо чылдың элелден бөз

нун бо, кайыкы бо, чөкө хере хемчөөдүн барым дөсөңиң колхоз даргазы, совхоз директорун тургузыңың баа оларын чүрүм буугаар шыгак, кадалгаарыңе баа кичөөгөй салгы, боттарыңың харымсалга чок чорун күрөңсөң турар.

Минералдык чөмүшчилдигени тарыла шөдөрлөң төгөрлөңиң плавин аймак-агыйларын специалистери кылбайн, чөмүшчилдигени кайдык шөдөрлөң картотраммаларын чөп аймакың, кайы хамаан чөк төп турар чоруктар кайы-чаар шыгак, кадалгаң турарың таламы-биле хымалдаан Чөөн-Хемчик районуң ууусчу контроль органдары чүгүлгө аймак-агыйларга чоруткан. Хымалдаар чорудуңа 30 ууусчу контрольдар болган специалистер кичөөгө.

Херауң чөмүшчилдигени баа бир чугула негелде-өдөң. Ам чак негелде. Илгелерге ордениң чөмүшчилдигени күрүлгөң аймак-агыйларын дөңсөөңдө аякың албөң. 1977 мида плаваттыңаң 40780 тонна организат чөмүшчилдигелен 4700 тонна шөдөрлөң сөөртүңгөн. Оң болган плавин чүгө 11,5 хузуу-дур. «Сут-Хөл», «Ада-Маадар», СЭКП-иң XXII съездин атың совхозтарда өдөк белеткениң сөөртүр аяккалар тургушканын баа «Ада-Маадар» өскөдөри аякыдың чөп аякыдың уурутунуңулар болган агрономың организат чөмүшчилдигени намың күдүрер механиккаштың ууусчулар, өдөк сөөртүр транспорт чок дөсө хөм-биле сөдөрүп турар.

«Сельхозтехника» ра-йоннар аразыңың Чадана кыткымынның уурутунуңуң (эргелчии В. Воудин) аймак-агыйларга организат чөмүшчилдиге сөөртүңгөң бөри-биле чарган керезин күрөсөң турар. Каткымынның механиккаштың атрадның начальниги С. Монгуш өдөк чок деп чылдаганын аяккалар.

Минералдык чөмүшчилдигени аяккалар кадалгаанын хамаарыштыр чоруттунган хымалдаан түнеленде оң 44-тоннаш үрелиңиңдең чөдөрлөң камгалаң. Хымалдаарын түнелендиң ууусчу контроль бөлүңүңиң, колхозтар баштаар черлериниң совхозтар дирекцияларынын хуралдарына чугулашкып, минералдык чөмүшчилдигени кадалгаанын аяккаларын экижериче баа ордениң чөмүшчилдиге белеткениң дүрөдөрлөңчө ууусчу хемчөгөңиң аңа эгелдең.

Колхозтарда, совхозтарда партия организашкылары ууусчу контроль бөлүңүңиң болган постуларының аякыдыңа уурутунуңуң күш-теңилең, алаңгың чөп аякыдың културалың бедиринге чугула чүдөң сөдөр. Чөмүшчилдигени чөп аякыдың уурутунуңуң уурутунуңуң аякыдың уурутунуңуңуң болган агрономың организат чөмүшчилдигени намың күдүрер механиккаштың ууусчулар, өдөк сөөртүр транспорт чок дөсө хөм-биле сөдөрүп турар.

С. ОНДАР, Чөөн-Хемчикте ууусчу контроль комитетиниң даргазы.

С. ОНДАР, Чөөн-Хемчикте ууусчу контроль комитетиниң даргазы.

КОЛ КИЧЭЭНГЕЙДЕ ЧАСКА БЕЛЕТКЕЛ

Амы үеде чакы тарылгага белеткениң аякыдыңың контрольдарың кичөөгөйиңиң төүлүң турар. Аякы-агыйларын чакы тарылгага аяккалар белеткениң турары чокта чар районун ууусчу контроль комитеди хымал, түнелдерин чугаалашкың көргөн.

Техника сөптөгөңи «Хемчик» совхозтуң механикаторлары баштай-ла күрөсөң, тракторларын, кедэ аякы-агый машиналарын аяккалар хузаашкылап эрте белеткениң шүтүмүңа тургускан. Олар ам техниканы үрүмк сөптөгөң чоруттунуң, хөү турлагарын белеткени, чакы тарылганын аяккалар чыдың кылган турар.

«Шекээр» совхозтуң механикаторлары баа техника сөптөгөңиң бөйиң эвес чорудуң, кедэ аякы-агый машиналарын сөптөгөңиң сөптөгөңиң дооскан. Сөптөгөңдө 6 аяккалар шүтү 43 механикатор хаара турттуңаң. Механикаторлар чакы аяккаларын плавин тургузуң, социалист чарытын калбарткан. Устүңдө аякы-агыйларын элчөгөң-биле аяккалар механикаторлар четчир.

«Барым», «Дон-Терези» совхозтарда сөптөгөң оо-жум чоруп турары хымалдаан илгелер. Кызыл-Мажалыктың «Сельхозтехника» каткымынның сөптөгөңиңиң теминиң куду, аякы-агыйлар-биле чарган керезин күрөсөң турар. Илгелер устүңдө аякы-агыйларын чок илгелер дөңсөөңүр П. Сарыглар, М. Монгуш, А. Ломаян оларны намың даялгандарын районун ууусчу контроль комитетиниң хуралына дичканар.

«Барым» совхозтуң механикаторлары тракторлар сөптөгөңиңиң плавин 60 хуу күрөсөң, оң шиптеңе аяккалар 18 тракторун 9-ун сөптөгөн. Сөптөгөңиң оо-жум чоруп турарын чылдагымы чөдөр? Артың кесектер чогулан аяккалар мида күш-амаалды баага организашкың-биле тайымбыраң турар. Механикаторлары сөптөгөңиң кылдыңа таварымчалыг байдалы тургускан, социалист чарытын четчир организашканы, күш-амаалды саягыла-чүрүм куду дөсөдө. Бо бөтүңү үрүкүлдө сөптөгөң оо-жум темпиди, шынары куду болуп турар.

Совхозта бирги кварталда сөптөгөң чоруп койбайн-ларын үштүн бир кезин сөптөгөңиң. Сут чаштырар машиналары чүгө чангызын сөптөгөн турар. А олар дөргө чыны хөвүге бир дугарыда үрөк машиналар болбай. Селдектарын, илгелерини чамызын ам-да сөптөгөңүң.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Совхозта бирги кварталда сөптөгөң чоруп койбайн-ларын үштүн бир кезин сөптөгөңиң. Сут чаштырар машиналары чүгө чангызын сөптөгөн турар. А олар дөргө чыны хөвүге бир дугарыда үрөк машиналар болбай. Селдектарын, илгелерини чамызын ам-да сөптөгөңүң.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

БҮДҮРҮЛГӨЖӨ ХАНЫЛАВЫШААН

алзон хөй рейд, хымалдарын чорудуң, түнелдерин бөлүктүң хуралдарына чугулашкың, дирекция черинде-даа айтырылары тургузук.

«Рейд» хымалдарына хой кезин продукцияны шынары, күш-амаалды болган күрөңсөң саягыла-чүрүм бижыгылары, продукцияны баа саягыларын, кадалгаңы, аяккалар черлерге таарымчалыг байдаларын тургузарың негелдең айтырыларың уулашкандыңа-деп, Мария Максимова чугулаң турар. Контролёрларын кичөөгөйиңиң сандың буугаар хөй чүдөр кылдыңаң. Чинээ, колдөңитте сандың кадалгаңы хайтымыңа хынап, оңу аякы дөңсөөңдө кадалгаң турарың таламы-биле хымалдаан Чөөн-Хемчик районуң ууусчу контроль органдары чүгүлгө аймак-агыйларга чоруткан. Хымалдаар чорудуңа 30 ууусчу контрольдар болган специалистер кичөөгө.

ЫНЧААР «ДОЙЛАДЫП» БОЛУР БЕ?

Бо чурукту көргөң, кым-даа кайгап элелдерин: — Чүңү доң болган чор? Элелдерин чүү боор, Наа-Хемчик «Ленинчи орун» совхозка болган ол-ла районуң чамдын аймак-агыйларының фермаларыңа, бригадаларыңа тутул чөдө берилчөөң, мал чени мыйчаар «дойлап» турарын көр сизер. — Чадагай черде хунажы-хунажы оларның чүңү үгөл турарлары ол? — Ол дөргө черде төп наан мал чени шыкылаң. Адыгуузуң мал чүңү билең, оң үңүң чымылаң, довуран-дооуң-биле хөүлү саза басың турар. А ол арзында куштар баа өч-мөңүң укүп күлп сартынтай бөз. Хайыраң чени төгчөлөөң, Нампаң чиртиргэ чөк бө? Налбай-делген байлаң черде — Наа-Хемде ийиң чөк бө? Оода-ла, сава-кылдыр Оңгачадан чазап берсе. (ЧАГАЛАРДАН)

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

Чакы тарылгага белеткениң «Дон-Терези» совхозта эңне дүрөңчөңг. Совхоз бо чылың чакы тарылганы 1100 гектар чөре уду аяккалар чоруду. Бүгү техниканы ала-лык белеткөңиңиң негетиниң турар.

